

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

Приета от ФС (протокол №11/ 25.04.2024)

Приета от КС (протокол №11/ 09.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(Доц. д-р Даниела Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МАКРОИКОНОМИКА“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности, без ПН 4.6 Информатика и компютърни науки;

ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 2

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	-

Изготвили програмата:

1.
(Доц. д-р Калин Господинов)
2.
(Гл. ас. д-р Татяна Иванова)
3.
(Гл. ас. д-р Силвия Братоева-Манолева)

Ръководител катедра:
„Обща икономическа теория“ (Доц. д-р Калоян Колев)

I. АНОТАЦИЯ

Макроикономическата теория изучава поведението на националните стопанства в пазарни условия и представя икономиката като сложна система със свои закономерности на функциониране. Курсът по тази дисциплина има за цел да запознае студентите с основните теоретични модели, чрез които се измерват макроикономическите променливи, описват се и се анализират макроикономически явления като безработица, инфлация, цикличност, бюджетен дефицит, държавен дълг, икономически растеж, парично търсене, парично предлагане, парично равновесие и др. Специално внимание се отделя на факторите, от които те зависят в най-голяма степен, на възможностите, ограниченията и инструментите на фискалната и паричната политика за стабилизиране на икономиката и поддържане на икономическия растеж.

Предварителни изисквания. *Успешното усвояване на учебното съдържание на дисциплината предполага студентите предварително да са запознати с основните положения на микроикономическия анализ и да имат необходимата математическа подготовка на ниво среден курс.*

Изграждане на знание и разбиране. *На основата на синтеза от базови знания по микроикономика и математика студентите са в състояние да формират нови знания за основните макроикономически понятия, за принципите и подходите в макроикономическия анализ и да разбират значението на различните възгледи и концепции за функционирането на макроикономическата система, и по този начин с лекота да усвоят вътрешната логика и механизмите на развитие на макроикономическите зависимости.*

Приложение на знания и умения. *Едновременно с това, курсът осигурява методологична и теоретична подготовка, умения и нагласи за използване на научни методи при анализа и управлението на макроикономическите процеси – в частност, дава знания и формира аналитични умения за оценка на последиците и ефективността на използваните инструменти на фискалната, паричната, външнотърговската и валутната политики.*

Формиране на нови умения. *Изграждайки способности за самостоятелно теоретично мислене, успешно преминалите курса студенти не само разширяват и обогатяват общата си икономическа култура, а разполагат с теоретичен фундамент, който им позволява да разбират, да усвояват и използват научната и научно-приложната литература в областта на специалните икономически дисциплини и по този начин да формират нови конкретно-приложни аналитични умения – особено в областта на публичните финанси, паричната теория и политика, теорията за световното стопанство и други дисциплини.*

Ключови компетентности. *Дисциплината развива две ключови компетентности: математическа и гражданска. Математическата се развива чрез прилагане на математическо мислене при решаването на икономически проблеми и изучаване на формални макроикономически модели.*

Макроикономиката способства и за изграждането на гражданска компетентност. Познаването на механизма на функциониране на макроикономическата система позволява пълноценно участие в социалния живот, способства за отговорно гражданско поведение и активна гражданска позиция.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ВЪВЕДЕНИЕ В МАКРОИКОНОМИКАТА И ИЗМЕРВАНЕ НА БРУТНИЯ ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ		3	2	
1.1.	Същност, характеристики и кръгов модел на пазарната макро-система			
1.2.	Цели и инструменти на макроикономическата политика			
1.3.	Брутен продукт – същност и форми на проявление			
1.4.	Подходи при измерване на брутният вътрешен продукт (БВП)			
1.5.	Предимства и недостатъци при измерването на макроикономическата активност чрез БВП			
ТЕМА 2. СЪВКУПНО ТЪРСЕНЕ И СЪВКУПНО ПРЕДЛАГАНЕ		3	2	
2.1.	Същност, крива и фактори на съвкупното търсене			
2.2.	Същност, крива и фактори на съвкупното предлагане в кратък и дълъг период			
2.3.	Същност и параметри на макроикономическото равновесие			
2.4.	Видове макроикономическо равновесие			
ТЕМА 3. МАКРОИКОНОМИЧЕСКО РАВНОВЕСИЕ: КЛАСИЧЕСКИ И КЕЙНСИАНСКИ ПОДХОД		3	2	
3.1.	Класически подход и пазарно саморегулиране. Закон на Сей			
3.2.	Класически модел на равновесие при пълна заетост			
3.3.	Кейнсианска критика на класическия подход			
3.4.	Равновесие при безработица и необходимостта от държавна намеса			
ТЕМА 4. БЕЗРАБОТИЦА		3	2	
4.1.	Същност и показатели за измерване на заетостта и безработицата			
4.2.	Форми на безработица. Естествено равнище на безработица			
4.3.	Неокласическа и кейнсианска теория за безработицата			
4.4.	Последици от безработицата и мерки на политиката по заетостта			
ТЕМА 5. ИНФЛАЦИЯ		3	2	
5.1.	Същност, измерване и видове инфлация			
5.2.	Теории за причините за инфлацията			
5.3.	Последици от инфлацията и антиинфлационна политика			
5.4.	Взаимовръзка между инфлация и безработица – крива на Филипс			
ТЕМА 6. СТОПАНСКИ ЦИКЛИ И КРИЗИ		3	2	
6.1.	Обща характеристика на стопанския цикъл - същност, видове, фази и индикатори			
6.2.	Теории за стопанския цикъл			
6.3.	Особености на стопанските цикли и кризи в последните няколко десетилетия			
ТЕМА 7. ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ				
7.1.	Същност и показатели за измерване на икономическия растеж	3	2	

7.2.	Теории, модели и фактори за икономически растеж			
7.3.	Съвременни аспекти и значение на икономическия растеж			
ТЕМА 8. АНАЛИЗ НА СЪВКУПНИТЕ РАЗХОДИ		3	2	
8.1.	Елементи на съвкупните разходи			
8.2.	Функция на потреблението и функция на спестяването			
8.3.	Функции на инвестициите, държавните разходи и чистия износ			
8.4.	Функция на съвкупните разходи			
ТЕМА 9. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РАВНОВЕСНИЯ БРУТЕН ПРОДУКТ В ПРОСТИЯ КЕЙНСИАНСКИ МОДЕЛ		3	2	
9.1.	Простият кейнсиански модел – основни допускания			
9.2.	Подходите „продукт – разходи“ и „спестяване – инвестиции“ при определяне равновесния обем на брутния продукт			
9.3.	Изменения във функцията на съвкупните разходи и макроикономическото равновесие			
9.4.	Мултипликаторът – същност и значение			
ТЕМА 10. ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА		3	2	
10.1.	Същност и инструменти на фискалната политика			
10.2.	Влияние на държавните разходи и данъчното облагане върху съвкупното търсене			
10.3.	Видове фискална политика и преодоляване на разрывите в БВП			
10.4.	Вградени стабилизатори на фискалната политика			
10.5.	Ефективност на фискалната политика			
ТЕМА 11. БЮДЖЕТЕН ДЕФИЦИТ И ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ		3	2	
11.1.	Същност на бюджета и видове бюджет			
11.2.	Бюджетен дефицит и източници на финансирането му			
11.3.	Същност, класификация и измерване на държавния дълг			
11.4.	Възгледи за тежестта на дълга			
ТЕМА 12. ПАРИ И ПАРИЧЕН ПАЗАР		3	2	
12.1.	Същност, функции и видове пари			
12.2.	Предлагане на пари: парични агрегати, депозитна мултипликация, крива на предлагане на пари			
12.3.	Търсене на пари: мотиви, крива на търсене на пари			
12.4.	Равновесие на паричния пазар			
ТЕМА 13. ПАРИЧНА ПОЛИТИКА		3	2	
13.1.	Парите и общото макроикономическо равновесие			
13.2.	Централна банка и парична политика			
13.3.	Цели и инструменти на паричната политика			
13.4.	Парична политика при валутен борд			
ТЕМА 14. МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ И ВЪНШНОТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА		3	2	
14.1.	Същност и структура на международната търговия.			
14.2.	Предпоставки на международната търговия: принципи на абсолютните и на сравнителните предимства. Неокласически анализ на сравнителните предимства			
14.3.	Алтернативни подходи към международната търговия			
14.4.	Външнотърговска политика – същност, видове и инструменти			
ТЕМА 15. ВАЛУТЕН КУРС И ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС		3	2	
15.1.	Обща характеристика на валутния пазар и формиране на валутния курс в кратък и дълъг период			

15.2.	Валутен курс, централна банка и парична политика			
15.3.	Платежен баланс – обща характеристика, структура и салда			
	Общо:	45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Семестриални контролни – теоретични въпроси и задачи	2	70
1.2.	Тестове в e-learn	3	15
1.3.	Презентация по актуален макроикономически проблем	1	20
	Общо за семестриалното оценяване:	6	105
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	60
	Общо за сесийното оценяване:	1	60
	Общо за всички форми на контрол:	7	165

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Мавров, Хр. (ред.) (2022) *Макроикономика*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
2. Мавров, Хр. (ред.) (2022) *Макроикономика - тестове, задачи, въпроси*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Mankiw, N. (2022) *Macroeconomics*. Macmillan Education, New York.
2. Parkin, M. (2023) *Economics*. Pearson Education Limited.
3. Господинова, С. (2019) Структурни промени в брутната добавена стойност и връзката им с икономическия растеж на България в периода 1997-2017 година. *Икономика 21: Междуниверситетско списание*, Свищов: Акад. изд. Ценов, Год. 9, 2019, 1, с. 93-112.
4. Мавров, Х., Господинов, К., Иванова, Т., Тодоров, В., Господинова, С., Тодоров, А., Братоева-Манолева, С. (2023) *Макроикономически и социални ефекти и политики в условията на Ковид-19 кризата в България и Европейския съюз*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
5. Тодоров, А. (2022) Проекции на пандемията от COVID-19 върху факторите на дългосрочния икономически растеж. *Известия: Списание по икономика, управление и информатика*, Варна: Издателство „Наука и икономика“, 66, 2022, 4, с. 285-299.
6. Тодоров, В. (2022) Координация между фискалната и паричната политика в условията на Ковид-19 кризата. *Икономиката на България и Европейския съюз: финанси, счетоводство, финансов контрол*: Колективна монография. София: Изд. комплекс УНСС, с. 173-192.
7. Якимова, И., Мавров, Х., Иванова, Т., Господинова, С., Господинов, К. (2014) *Социално-икономически измерения на рецесионната българска икономика в периода 2008-2013 г.*, Варна, ИК „Стено“.

8. Ivanova, T. (2023) Gross Domestic Product of Bulgaria - Dynamics and Structure. *Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series*, Varna: Union of Scientists - Varna, 12, 2, pp. 172-180.
9. Mihaylova, S., Bratoeva-Manoleva, S. (2017) Social transfers and income inequality in Bulgaria, *South East European Journal of Economics and Business*, 12(1), pp. 38-49.